

úroky od 22. srpna 1930 a s 2% daní z obrátu s lhůtou k správení záznamu do 30. června 1931; toto usnesení bylo krajským soudem v P. na rekurs žalované potvrzeno až na výši úroků usnesením ze dne 5. září 1931, avšak, jak shora dolíčeno, nemá toto rozhodnutí pro žalovanou vlivu na uplatnění hmotněprávní námitky v tomto sporu. Z uvedeného se podává, že žalobkyně v době podané knihovni žádosti o záznam práva zástavního nemohla mít dle platného práva žádného nároku na zajištění své pohledávky na nemovitostech žalované, a dosáhla-li toto zajištění, stalo se tak s porušením velicích předpisů § 18 odstavce II. vyrov. ř. uher., a je tudíž takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti. Již z tohoto důvodu bylo nutno žalobu zamítnouti.

Čís. 14897.

K § 17 zák. o poštovní spořitelně ze dne 23. září 1930 čís. 143 Sb. z. a n.

Složitel, jemuž byla vydána vkladní knížka poštovní spořitelny a průkazní lístek, má všechna práva a povinnosti vkladatelovy.

K nabytí vlastnictví ke vkladu vkladatelem se vyžaduje odevzdání jak vkladní knížky, tak i průkazního lístku.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv II 454/35.)

Žalobkyně žádá na žalovaném vydání průkazního lístku poštovní spořitelny v Praze, opravňující ji disponovati vkladem na vkladní knížce poštovní spořitelny, znějící na její jméno, a tvrdí, že uložila u poštovní spořitelny v Praze dne 15. dubna 1932 na vkladní knížku částku 20.000 Kč. Vkladatelkou jest ona, složitel, uvedený na této vkladní knížce, žalovaný. Týž má v rukách průkazní lístek, zdráhá se jej vydati a jej jí tudíž svévolně zadržuje, ač výplata vkladu může se státi pouze na předložení vkladní knížky a průkazního lístku, takže se svým majetkem, t. j. vkladem nemůže disponovati. Nižší soudy zamítly žalovu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Při řešení tohoto sporu nutno mít na paměti, že nejde o vkladní knížku spořitelny podle zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 Sb. z. a n., neb jiného peněžního ústavu na základě zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 Sb. z. a n., nýbrž o vkladní knížku poštovní spořitelny. Vkladní knížky, které spořitelny vydávají podle zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 Sb. z. a n. neb peněžní ústavy podle zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 Sb. z. a n. znějí sice na určité jméno vkladatelem udané, mají však povahu papírů na majitele svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a bude mu vyplacena žádaná částka (§ 10). Jinak je to však u vkladní knížky poštovní spořitelny, která není vkladní knížkou v běžném slova smyslu a není papírem na majitele svědčícím. Uložením peněz u poštovní spořitelny na vkladní knížku zakládá se mezi vkladatelem a poštovní spořitelnou obligací poměr, na jehož základě je poštovní spořitelna povinna vkladateli uloženou částku úrokovati a vyplatiti. Věřitelem poštovní spořitelny jest a zůstává vždy vkladatel. Změna v osobě vkladatele však nemůže být

provedena jednoduchým předáním vkladní knížky, nýbrž pouze řádným postupem, který je pro poštovní spořitelnu závazným jen tehdy, byl-li jí písemně oznámen vkladatel společně s nabyvatelem. Vkladní knížka poštovní spořitelny není proto papírem na majitele svědčícím, nýbrž papírem na jméno znějícím. To však platí pouze pro případ, že taková vkladní knížka zní na jméno vkladatelovo a neobsahuje také jméno složitelovo. Je-li v takové vkladní knížce též uveden složitel, který nemůže býti totožný s vkladatelem, jinak by toto rozlišování bylo úplně zbytečné a bez významu, má disposiční právo s vkladem a je tím vlastníkem vkladu pouze složitel. Vyplývá to z ustanovení § 17 zák. ze dne 23. září 1930 čís. 143 Sb. z. a n. o poštovní spořitelně, kde se výslovně ustanovuje, že »vkladatele může přihlásiti též osoba třetí jako složitel«. V tomto případě se vyznačí ve vkladní knížce vedle jména vkladatele také jméno složitele a vkladní knížka se vydá složiteli. Složitel má všechna práva a povinnosti vkladatelovy, dokud tento neprokáže, že vkladní knížku řádně nabyl, a nepožádá poštovní spořitelnu v Praze za výmaz složitele. Podle 4 pravidel poštovní spořitelny vydá poštovní spořitelna zároveň s vkladní knížkou vkladateli (složiteli) zdarma průkazní lístek, který musí býti při každé výplatě předložen zároveň s vkladní knížkou. Ježto se dle § 17 zák. ze dne 23. září 1930 čís. 143 Sb. z. a n. vkladní knížka vydá složiteli, vydá se složiteli též průkazní lístek, bez něhož nelze s vkladem disponovati. Složitel je proto do té doby vlastníkem vkladu a má disposiční právo s vkladem, pokud vlastnictví ku vkladu nenabude vkladatel. Vlastnictví nabude vkladatel po rozumu § 427 obč. zák., když mu byly jak vkladní knížka poštovní spořitelny, tak průkazní lístek odevdány, načež je teprve s to poštovní spořitelně se vykáhati, že vkladní knížku řádně nabyl a zažádati za výmaz složitele. Aby proto žalobkyně nabyla vlastnictví ke vkladu, bylo by nevyhnutelně zapotřebí, aby jí byly jak vkladní knížka, tak průkazní lístek řádně postoupeny. Žalobkyně však tvrdila a potvrdila to také jako strana, že vkladní knížku s vkladem 20.000 Kč, znějící na její jméno jako vkladatelku, dal jí manžel, a je mezi stranami nesporno, že jí manžel průkazní lístek nikdy neodevzdal. Odvolatelka nestala se proto vlastnící vkladu, ježto jí průkazní lístek nikdy předán nebyl, a není-li vlastnící vkladu, nemůže se vlastnickou žalobou na žalovaném domáhati vydání průkazního listu. Průkazní lístek není však také žádným příslušenstvím vkladní knížky poštovní spořitelny, poněvadž by jinak rozlišování mezi vkladatelem a složitelem bylo úplně zbytečné, kdyby průkazní lístek podržel vždy majitel vkladní knížky a není proto správným názor odvolatelky, že vlastník vkladní knížky stává se též vlastníkem průkazního listu jako jeho příslušenství a má nárok, aby mu ten, kdo průkazní lístek mu zadržuje, průkazní lístek vydal.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S hlediska dovolacího důvodu č. 4 § 503 c. ř. s. má dovolatelka za to, že jest oprávněna domáhati se vydání průkazního listku jako příslu-

šenství vkladní knížky poštovní spořitelny, neboť je uvedena svým jménem jako vkladatelka ve vkladní knížce, tuto řádně nabyła a ji drží, takže je vlastníci vkladu. Dovolatelka z uvedení jména svého jako vkladatele na vkladní knížce nemůže ještě takové oprávnění vyvozovati vzhledem na předpisy § 17 (4) zákona o poštovní spořitelně z 23. září 1930 č. 143 Sb. z. a n. Dle nich totiž může vkladatele přihlásiti také osob a třetí jako složitel, který má všechna práva a povinnosti vkladatelovy, dokud vkladatel neprokáže, že vkladní knížky řádně nabył. Z vkladní knížky č. 0098841 je patrno, že je v ní jako vkladatel uvedena žalobkyně, a zároveň jako složitel žalovaný a že dle pravidel poštovní spořitelny, vydaných na základě § 5 č. 2, § 8 zák. č. 143/30 Sb. z. a n. musí při každé výplatě býti předložen s vkladní knížkou též průkazní lístek, který se vkladateli, pokud se týče složiteli, vydá zároveň s vkladní knížkou. Tento průkazní lístek nebył nikdy dovolatelce odevzdán. Dovolatelka uloženy obnos 20.000 Kč na tuto knížku sama neuspóřila, a také upustila od původního tvrzení, že tuto částku si sama uložila, tvrdíc, že ji dal uložiti její manžel Stanislav prostřednictvím žalovaného na její jméno a vkladní knížku jí odevzdal. Avšak manžel dovolatelčin knížku tuto jí neodevzdal, naopak dovolatelka původně manželci popřela, že tuto knížku z domu odnesla, ale pak prohlásila, že mu ji přinese. Již z toho plyne, že ani řádným způsobem nenabyła vkladní knížky a nestala se vlastníci vkladu, kdyžť jí nebył ani odevzdán průkazní lístek, nezbytný k dispozici s vkladem (§ 427 obč. zák.). Mylný je právní názor dovolatelčin, že nastal obligační poměr jediné mezi ní a poštovní spořitelnou, poněvadž podle § 17 (4) uvedeného zákona a § 4 pravidel se vydá vkladní knížka a zároveň průkazní lístek složiteli a tento má všechna práva a povinnosti vkladatelovy, dokud vkladatel neprokáže, že vkladní knížky řádně nabył. Tento průkaz podán nebył. Dovolatelka nejsouc vlastníci vkladu, nemůže se za těchto okolností domáhati vydání průkazního lístku na žalovaném, který vůči ní nebył v žádném obligačním poměru. Vzhledem k tomuto právnímu posouzení je zbytečno se obíratí otázkou, zda průkazní lístek je příslušenstvím vkladní knížky, kterou uvedla dovolatelka teprve v odvolacím řízení, či zda je rovnocenným legitimačním papírem pro vlastníka vkladu, právě tak jako vkladní knížka, jak míní žalovaný, či konečně zda jde jen o průkazní prostředek dle jeho označení, jenž není měřítkem práv a povinností, a netřeba se také zabývati důvodem kusosti řízení (č. 2 § 503 c. ř. s.) v tom směru, že nebylo zjištěno, jakým způsobem a z jakých peněz onen vklad vznikl, že otec žalovanému nemohl nic dáti, a že nešlo o otcovský podíl, poněvadž tyto okolnosti byly pro vyřešení sporu bez významu.

Čís. 14898.

Předpis druhého odstavce § 225 c. ř. s. platí pro každý opravný prostředek za celého sporného řízení.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 954/35.)